

PWYLLGOR SAFONAU

Cofnodion cyfarfod o'r Pwyllgor Safonau a gynhaliwyd yn CONFERENCE ROOM 1b, COUNTY HALL, RUTHIN, Dydd Gwener, 8 Ebrill 2016 am 10.00 am.

YN BRESENNOL

Yr Aelodau Annibynnol Mr Ian Trigger (Cadeirydd), Paula White, Julia Hughes, Anne Mellor a'r Cynghorwyr B. Mellor a David E. Jones.

HEFYD YN BRESENNOL

Dirprwy Swyddog Monitro (LJ), Mr Gareth Nickels (Clerc Cyngor Tref y Rhyl) a Swyddog Gweinyddol (CIW).

Hysbyswyd yr Aelodau fod y Cynghorydd W.L. Cowie wedi ymddiswyddo fel Aelod o'r Pwyllgor Safonau. Gofynnodd y Cadeirydd ac Aelodau'r Pwyllgor i'r Dirprwy Swyddog Monitro i ysgrifennu at y Cynghorydd Cowie yn mynegi eu gwerthfawrogiad am ei waith caled, gan ddiolch iddo am ei gyfraniad gwerthfawr fel Aelod o'r Pwyllgor.

(LJ i Weithredu)

1 YMDDIHEURIADAU

Ni chafwyd unrhyw ymddiheuriadau.

2 DATGANIADAU O FUDDIANT

Roedd y cysylltiadau canlynol wedi eu nodi yn eitemau busnes i gael eu hystyried yn y cyfarfod.

Eitem 3 ar yr Agenda: - "Cais i ymestyn yr oddefeb i Aelodau Cyngor Tref y Rhyl" – Cafodd diddordeb personol a rhagfarnol ei ddatgan gan y Cynghorydd B. Mellor. Y rheswm am y datganiad oedd bod yr Aelod perthnasol o'r Pwyllgor yn Aelod o Gyngor Tref y Rhyl.

3 CAIS I YMESTYN YR ODDEFEB I AELODAU CYNGOR TREF Y RHYL

Gadawodd y Cynghorydd B. Mellor y cyfarfod ar y pwynt hwn.

Cyflwynodd y Dirprwy Swyddog Monitro (DSM) adroddiad (a ddosbarthwyd yn flaenorol) ar y cais a wnaed i ymestyn yr oddefeb, o 12 mis arall, a neilltuwyd ar 6 Mawrth 2015. Mae Cyngor Tref y Rhyl wedi gofyn i'r Pwyllgor ailystyried yr oddefeb ac wedi gofyn am estyniad. Mae'r adroddiad gwreiddiol dyddiedig 6 Mawrth 2015 wedi'i atodi fel Atodiad 1.

Eglurodd y DSM bod cais wedi'i wneud yn gofyn i'r Pwyllgor i roi yr oddefeb yn unol â Rheoliad 2(a) a (d) o Reoliadau Pwyllgorau Safonau (Caniatáu Goddefebau) (Cymru) 2001, i'r Cyngor Llawn, gan gynnwys yr Aelodau newydd o'r Cyngor Tref, yn unol â'r telerau a roddwyd yn wreiddiol. Caniatawyd rhoi'r oddefeb a roddwyd ar 6 Mawrth 2015 yn unol â'r amodau a nodir isod:-

(i) mae'r Oddefeb yn berthnasol yn unig i faterion a ystyrir gan Gyngor Tref y Rhyl o ran Pwyllgor y Rhyl yn ei Blodau (neu beth bynnag fydd yr enw newydd);
(ii) mae'n rhaid i'r Aelodau barhau i ddatgan cysylltiad personol yn y cyfarfod(ydd) y caiff eitemau o'r fath eu trafod. Yna gallant siarad a phleidleisio i'r graddau y caniateir iddynt wneud hynny gan yr Oddefeb hon;
(iii) bydd yr Oddefeb yn gymwys am 12 mis o ddyddiad y cyfarfod Pwyllgor Safonau hwn (6 Mawrth, 2015). Wedi hynny, disgwylir i Glerc Cyngor Tref y Rhyl i wneud cais ysgrifenedig i'r Swyddog Monitro am estyniad i'r Oddefeb ac i osod gweithgareddau Pwyllgor y Rhyl yn ei Blodau (neu unrhyw enw arall y bydd yn cael ei newid iddo);

(iv) ar ethol Aelod newydd, mae'n rhaid i Glerc Cyngor Tref y Rhyl roi gwybod i'r Swyddog Monitro yn ysgrifenedig er mwyn cymhwyso'r Oddefeb i'r Aelod newydd.

Ers caniatáu'r oddefeb wreiddiol cafodd y Cyngorwyr Stanley Frederick Walker, Jacquie McAlpine ac Anthony Thomas eu hethol i'r Cyngor a byddai angen eu cynnwys yn yr oddefeb.

Yn mynychu oedd Mr Gareth Nickels, Clerc Cyngor Tref y Rhyl, a rhoddodd grynodedd o'r cais, a manylion am gyfranogiad Aelodau Cyngor Tref y Rhyl a gweithgareddau mewn perthynas â Phwyllgor y Rhyl yn ei Blodau. Ar y pwynt hwn gadawodd Clerc Cyngor Tref y Rhyl y cyfarfod.

Cododd Aelodau'r Pwyllgor y pryderon a'r materion canlynol:-

- Aelod Annibynnol, J Hughes (JH) a gyfeirir at 4.(iv) o'r adroddiad "*wrth ethol Aelod newydd, mae'n rhaid i Glerc Cyngor Tref y Rhyl roi gwybod i'r Swyddog Monitro yn ysgrifenedig er mwyn cymhwyso'r Oddefeb i'r Aelod newydd*". Mynegodd bryder y gallai Aelod newydd ei benodi dderbyn goddefeb heb orfod eu cyfeirio at y Swyddog Monitro neu'r Pwyllgor Safonau, a allai gael ei ystyried yn fath o ragfarn neu wendid yn y broses.
- Teimlai'r Aelodau y dylid caniatáu goddefeb i bob Aelod presennol o Gyngor Tref y Rhyl, a bod y Swyddog Monitro yn cael gwybod yn ysgrifenedig ynglŷn ag ethol unrhyw Aelod neu Aelodau newydd, a dylai unrhyw benodiadau newydd fod yn destun Cais am Oddefeb.
- Cefnogodd y Pwyllgor yr awgrym bod y cyfnod o oddefeb yn dechrau ar 8 Ebrill 2016 tan 4 Mai, 2017 sef dyddiad Etholiadau'r Llywodraeth Leol.
- Nodwyd na fu unrhyw gyhoeddusrwydd anffafriol o ran Aelodau Cyngor Tref y Rhyl ac unrhyw gysylltiadau â Phwyllgor y Rhyl yn ei Blodau.
- Cymeradwyodd y Cadeirydd Cyngor Tref y Rhyl am eu gweithredoedd wrth gydymffurfio â'r gweithdrefnau priodol a chyflwyno Cais am Oddefeb. Teimlai'r Aelodau y byddai'n bwysig peidio ag anghefnogi Aelodau Cyngor Tref y Rhyl o gymryd rhan mewn gwella y gymuned leol.

Yn ystod y drafodaeth a ddilynodd, cytunwyd bod yr Oddefeb yn cael ei ganiatáu, yn unol â Rheoliad 2(a) a (d) o Reoliadau Pwyllgorau Safonau (Caniatáu Goddefebau) (Cymru) 2001, i bob Aelod presennol o Gyngor Tref y Rhyl, yn seiliedig ar y telerau a roddwyd yn wreiddiol. Yr Oddefeb i'w rhoi ar gyfer y cyfnod o 8 Ebrill 2016 i 4 Mai, 2017 a'r Swyddog Monitro i gael gwybod yn ysgrifenedig am

ethol unrhyw Aelod neu Aelodau newydd, a dylai unrhyw benodiadau newydd fod yn destun Cais am Oddefeb.

Mae aelodaeth bresennol Cyngor Tref y Rhyl i gynnwys:-

Y Cynghorwyr Ian Armstrong, Brian Blakeley, Mrs. Joan Butterfield, Mrs. Jeanette Chamberlain Jones, Mrs. Ellie M. Chard, Ms. Janette Hughes, Alan R. James, Mrs. Patricia M. Jones, Ms Jacquie McAlpine, Barry Mellor, Brian F. Moylan, Mrs. Win Mullen-James, Peter Prendergast, Stephen H. Ratcliffe, Miss Sarah L. Roberts, Andrew J. Rutherford, Miss Rebecca Siddall, Dave Simmons, William N. Tasker, Anthony Thomas, Y Parch Stanley Frederick Walker, a Miss Cheryl Williams.

PENDERFYNWYD - bod y Pwyllgor Safonau:-

- (a) yn rhoi'r oddefeb, yn unol â Rheoliad 2(a) a (d) o Reoliadau Pwyllgorau Safonau (Caniatáu Goddefebau) (Cymru) 2001, i bob Aelod presennol o Gyngor Tref y Rhyl, fel y rhestrir uchod, yn seiliedig ar y telerau a roddwyd yn wreiddiol.
- (b) yn cytuno ar gyfnod y Goddefeb i ddechrau ar 8 Ebrill, 2016 tan 4 Mai, 2017,
- a
- (c) bod y Swyddog Monitro yn cael gwybod yn ysgrifenedig ynglŷn ag ethol unrhyw Aelod neu Aelodau newydd, a dylai unrhyw benodiadau newydd fod yn destun Cais am Oddefeb.

(LJ i Weithredu)

Dychwelodd y Cynghorydd Mellor a Chlerc Cyngor Tref y Rhyl i'r cyfarfod ar y pwynt yma a hysbyswyd nhw o benderfyniad y Pwyllgor.

4 GORCHYMYN AWDURDODAU LLEOLL (COD YMDDYGIAD ENGHREIFFIOL) (CYMRU) (DIWYGIO) 2016

Cyflwynodd y Swyddog Monitro adroddiad (a ddosbarthwyd yn flaenorol) ar y newidiadau arfaethedig a wnaed i'r Cod Ymddygiad Enghreifftiol ar gyfer Cymru o ganlyniad i offeryn statudol diweddar a lofnodwyd gan y Gweinidog dros Wasanaethau Cyhoeddus o'r enw Gorchymyn Awdurdodau Lleol (Cod Ymddygiad Enghreifftiol) (Cymru) (Diwygio) 2016.

Dywedodd y Dirprwy Swyddog Monitro (DSM) wrth yr Aelodau o'r newidiadau arfaethedig i'r Cod Ymddygiad a ddaeth yn sgil y Gorchymyn Awdurdodau Lleol (Cod Ymddygiad Enghreifftiol) (Cymru) (Diwygio) 2016, (y Gorchymyn). Roedd y Gweinidog dros Wasanaethau Cyhoeddus wedi llofnodi'r Gorchymyn a ddaeth i rym ar 1 Ebrill 2016.

Mae'r Gorchymyn wedi gwneud newidiadau i'r Cod Ymddygiad Enghreifftiol sy'n berthnasol i Aelodau Awdurdodau Lleol (ALI) yng Nghymru. Byddai'n rhaid i bob ALI i fabwysiadu Cod Ymddygiad ar gyfer ei Aelodau, a oedd yn cynnwys pob un o ddarpariaethau'r Cod Ymddygiad Enghreifftiol. Gall Awdurdodau Lleol fabwysiadu Cod Ymddygiad sy'n cynnwys darpariaethau ychwanegol i rai'r Model ar yr amod nad yw'r ychwanegiadau hynny'n amharu ar effaith darpariaethau'r Model.

Mae Cod Ymddygiad Sir Ddinbych yn wahanol i'r Model presennol mewn dwy ffordd. Yn gyntaf, roedd yn cynnwys gofyniad bod pob Aelod yn mynychu hyfforddiant ar y Cod Ymddygiad o leiaf unwaith bob tymor. Yn ail mae'n gosod gwerth o £25 lle mae'n rhaid datgan unrhyw roddion neu letygarwch. Mabwysiadwyd y ddarpariaeth hon er mwyn osgoi torri anfwriadol o'r Cod gan yr Aelodau. Awgrymwyd y dylid cadw'r amrywiadau hyn o'r Cod Enghreifftiol newydd. Cytunodd yr Aelodau bod datgan manylion yn ymwneud â gwerth y rhoddion neu letygarwch yn cael eu cyfleu i'r Cynghorau Dinas, Tref a Chymuned.

Mae'r Gorchymyn wedi newid y Cod Ymddygiad Enghreifftiol yn y ffyrdd canlynol:-

- Paragraff 10(2)(b) wedi'i hepgor o'r Cod Ymddygiad Enghreifftiol. Mae'r paragraff hwn wedi achosi anawsterau yn y gorffennol o ystyried y gwahaniaeth rhwng bwriad y polisi o gynnwys, a bod â dehongliad llym o'r iaith a ddefnyddir yn y paragraff. Dehongliad llym o'r paragraff, fel y'i geiriwyd, yn gallu atal Aelodau rhag cymryd rhan mewn unrhyw benderfyniad sy'n effeithio ar eu ward tra mai bwriad y polisi sylfaenol oedd cyfyngu ar gwmpas y ddarpariaeth hon i benderfyniadau a wneir gan Gynghorwyr unigol wrth arfer swyddogaethau gweithredol. Mae cael gwared ar y paragraff wedi osgoi'r amwysedd hwn.
- Mae'r rhwymedigaeth ar Aelod i roi gwybod am achos posibl o dorri'r Cod i'r Ombwdsmon wedi'i ddileu. Mae'r gofyniad i roi gwybod am doriad o'r fath i'r Swyddog Monitro wedi'i gadw.
- Mae paragraff 15 o'r Cod Ymddygiad Enghreifftiol yn ymdrin â chofrestru diddordebau Aelodau ac fe'i diwygiwyd i egluro bod yn rhaid i unrhyw ddiddordeb a ddatgelir am y tro cyntaf gan Aelod gael ei gofnodi yn y gofrestr. Yr eithriad ar gyfer Cynghorwyr Tref a Chymuned o'r gofyniad i gofrestru, o flaen llaw, yw cynnal rhai buddiannau ariannol ac eraill, a restrir ym mharagraff 10 (2)(a) o'r Cod.
- Trosglwyddodd Deddf Llywodraeth Leol (Democratiaeth) (Cymru) 2013 y cyfrifoldeb am gynnal y gofrestr o ddatgan cysylltiad Aelodau'r Cynghorau Tref a Chymuned gan Swyddog Monitro y Cyngor Sir ar gyfer yr ardal at "Swyddog Priodol" pob Cyngor Tref a Chymuned o 1 Mai, 2015. Mae'r newidiadau hyn yn cael eu hadlewyrchu yn y Cod Enghreifftiol newydd ym mharagraffau 15(3) a 15(6).

Mae'r Gweinidog dros Wasanaethau Cyhoeddus hefyd wedi gweithredu'r Rheoliadau Llywodraeth Leol (Ymchwiliadau, Gollyngiadau ac Atgyfeirio Pwyllgorau Safonau) (Cymru) (Diwygio) 2016. Mae'r Rheoliadau hyn wedi gwneud nifer o ddiwygiadau technegol i reoliadau eraill sy'n ymwneud â'r agenda foesegol. Byddai Awdurdodau Lleol yn gallu sefydlu Pwyllgorau Safonau ar y Cyd petaent yn dymuno gwneud hynny. Byddai Pwyllgorau Safonau (PS) yn gallu gohirio cyhoeddi agendâu yn gysylltiedig â'u hystyriaeth o ymchwiliad camymddwyn. Roedd hyn eisoes yn arfer ar gyfer llawer o Bwyllgorau.

Mae'r Rheoliadau newydd hefyd yn rhoi pŵer i atgyfeirio adroddiad o gamymddwyn i Bwyllgorau Safonau Cynghorau eraill i benderfynu pa rai a allai fod yn ddefnyddiol er mwyn osgoi gwrthdaro buddiannau posibl mewn rhai amgylchiadau. Yn ogystal, mae categori cyffredinol o oddefeb yn cael ei gyflwyno a fyddai'n galluogi Pwyllgor Safonau i roi goddefeb os yw o'r farn ei bod yn briodol o dan yr holl amgylchiadau i

wneud hynny, lle nad yw'n bosibl fel arall i wneud addasiadau rhesymol i ddarparu ar gyfer anabled person. Mae goddefeb a roddir o dan y categori hwn, a gafodd effaith barhaus, yn amodol ar adolygiad blynyddol.

Mynegodd y Cadeirydd y safbwynt bod y newidiadau i'r Cod Ymddygiad Enghreifftiol wedi deillio i raddau oddi wrth y llwyth gwaith a brofir gan y SM, a chyfeiriwyd yn arbennig at nifer y cwynion blinderus a dderbyniwyd.

Mae'r ymatebion canlynol a dderbyniwyd mewn perthynas â chwestiynau a materion a godwyd gan y Cadeirydd:-

Tudalen 12 - Cyflwynodd y Dirprwy SM fanylion am y broses mewn perthynas â 4.4.2. Eglurodd y byddai'r SM yn dilyn y canllawiau a ddarparwyd gan y SM yn nhermau lefel y toriad o dan sylw.

Tudalen 12 4.4.4 - Pwysleisiodd y Cadeirydd bwysigrwydd cynnwys cynnal a chadw y Gofrestr o Ddatgan Cysylltiad Aelodau yn y cyrsiau hyfforddiant a ddarperir ar gyfer Clercod y Cynghorau Dinas, Tref a Chymuned perthnasol, ac annog eu cyfranogiad mewn digwyddiadau hyfforddiant o'r fath a oedd yn ôl eu disgrisiwn. Eglurodd y Dirprwy Swyddog Monitro bod cyfathrebu a diweddariadau rheolaidd yn cael eu hanfon i'r Clercod.

Tudalen 12. 4.5 Eglurodd y Dirprwy Swyddog Monitro bod y Pwyllgorau Safonau ar y cyd, os wedi'u sefydlu, yn cael eu datblygu yn dilyn cytundeb ar y cyd ac ystyriaeth gan y Cynghorau Llawn priodol. Eglurwyd mewn achos lle mae Pwyllgorau Safonau yn oedi cyhoeddi agendâu, mai'r HLHRDS oedd y swyddog priodol sy'n gyfrifol am fynediad at wybodaeth a chyhoeddi papurau pwyllgor.

Ymatebodd y DSM i gwestiwn gan y Cadeirydd a mynegwyd amheumon ynghylch y drefn o adrodd yn uniongyrchol i'r SM o ran yr amser, costau a'r ymdrech sy'n ymwneud â'r broses. Ystyriwyd ei bod yn briodol cynnal y Gofrestr o Ddatgan Cysylltiad Aelodau ac i gael ei gadw gan Glerc y Cynghorau perthnasol, ac y gallai'r oedi i gyhoeddi'r agendâu ddarparu rhywfaint o eglurder.

Mewn ymateb i gais gan y Pwyllgor, cytunwyd y byddai cyfeiriad at Gynghorau Tref a Chymuned yn cael ei ddiwygio i ddarllen fel Cynghorau Dinas, Tref a Chymuned. Cytunodd yr Aelodau hefyd bod eitem fusnes yn ymwneud â Safonau'r Iaith Gymraeg, a'i oblygiadau ar y Cyngor, yn cael ei gynnwys yn Rhaglen Gwaith y Dyfodol y Pwyllgor i'w ystyried yn ei gyfarfod ym mis Mehefin, 2016.

PENDERFYNWYD - bod y Pwyllgor Safonau:-

(a) yn cymeradwyo, yn amodol ar nodi sylwadau'r Aelodau, y newidiadau arfaethedig i'r Cod Ymddygiad i gael ei gymeradwyo gan y Cyngor yn y Cyfarfod Blynyddol ym mis Mai, 2016 fel y nodir yn Atodiad 1 i'r adroddiad.

(b) yn cytuno i ddiwygio'r cyfeiriad at Gynghorau Tref a Chymuned i ddarllen fel Cynghorau Dinas, Tref a Chymuned.

(c) yn cytuno bod eitem fusnes yn ymwneud â Safonau'r Iaith Gymraeg yn cael ei gynnwys yn Rhaglen Gwaith y Dyfodol y Pwyllgor i'w ystyried yn ei gyfarfod ym mis Mehefin, 2016, a

(d) yn gofyn bod manylion yn ymwneud â gwerth y rhoddion neu letygarwch yn cael eu cyfleu i'r Cyngorau Dinas, Tref a Chymuned.
(GW, LJ i Weithredu)

Daeth y cyfarfod i ben am 11.15am.